

in zgodovino . . . Himna zgodovini in himna Zemlji . . . Sonce, ogenj, gore, trava, pesem, ples — to so ključne besede v njegovi pesniški viziji, se nam že po teh temeljnih kamnih kaže pesnik, ki je močno soroden našemu Srečku Kosovelu. Tudi sam je začutil Kosovela — v francoskem prevodu — kot duhovnega brata. Preteklo jesen nam je prinesel lično zbirko Kosovelovih pesmi, ki jih je močno doživljeno prelil v blagglasno romunsko besedo.

Radu Carneci se je rodil 1928 v gorah Vranče, postal inženir gozdarstva, nato pa diplomiral še iz filozofije. Celo desetletje je urejeval revijo Ate-neu in v njej utiral pot številnim mladim pesnikom in jim tudi pomagal do lastnih zbirk. V romunsko poezijo je prinesel novo izrazoslovje, slikovite metafore, ritmično razgibanost, čeprav je marsikatero »avantgardno« pesem zapel v sonetu. Kakor je rasel sam v samoniklega pesnika, je rasla in se razvijala z njim vred tudi nova pesniška generacija, ki je v zadnjih desetletjih močno pričujoča v romunski poeziji . . .

K. Š.

GRENAK SADEŽ Grenak sadež si, zemlja mojih dedov,
obračaš se v meni in me požlahtnjuješ:
čudovit okus jeseni.

Gorijo plameni zakladnic,
plameni kosti,
noči pradedov,
glej: prihajajo vojvode na konjih vetra,
blede vojske gredo
skoz visoke zidove kot skozi hoste —
čas je obrnjen v meni,
drage sence.

Dolina zvezd,
dolina sonca
z robovi iz čipk, ples —
tukaj ležem k ljubljeni ženski,
naročim ji, naj misli na otroka,
in trava jo boža.

Zemlja mojih oči
in vdanih kolen,
sladki sadež mojih rok,
glej, čas me spreminja v zlato meglico,
glej, stopam v tvoj letni čas, globoka voda.

Sem kakor ptica,
ki pride
in gre
in gre in pride
in gre in pride in tukaj umre.

BOLEČINA STOLETJA Moja senca ob vaših sencah —
 kot gozdovi valujoči.
 Glej, mučimo se na robu neba,
 prijatelji moji, glejte bolečino:
 Kolena so ji trd kamen,
 čelo je grenak kamen. Ne meni se za pesmi.
 Njena usta so pepel
 kot usta blodnih žensk.

In gre čez svet kot razdejanje:
 kot veter, blisk in grom,
 ne boji se senc —
 boji se sonca.

O prijatelji,
 pobil me je udarec bolečine
 in pada nebo nad stoletje
 in kri odteka. Odteka . . .

IZGUBLJENI SIN Zgubljen sem, za mano so zvezde,
 za mano so zarje, sonce za mano,
 zgubljen bežim s tisočerimi nogami,
 letim s tisočerimi krili,
 za mano trava poje alelujo,
 za mano oblaki, zgubljeni na nebu,
 za mano dež in klasje, ljubkujoč se,
 zemlja in morje, večno ljubkujoč se.

Ah, zgubljen sem zdaj in včeraj, dekleta,
 spomnite se, kako sem vas ljubil!
 Kje so zdaj vaše misli in kje oči
 občudujoče, koraki lahni, kje so usta
 pričakujoča, roke ljubeče, kje?
 Glejte, božam veter in sledove vaših las —
 kako ste šle, ah, moje krhke pesmi!

Kje ste, fantje, z mojim srcem?
 Jesen je v vašem čelu — ali pa ste tu
 z nekdanjo bolečino, sladko in mlado,
 kje so vaše puške in furije in kje zlato?

Je vino isto? Kam so šle noči prečute?
 Kje so kipi — meglene gore —
 besede v pisku, ki vabi pomlad?
 Ah, zgubljen sem, prijatelji moji . . .

Glejte, večno se razdajam, za mano so zvezde,
 razdajam se, za mano je sonce,
 bežim s tisočerimi nogami,
 letim, zgubljam, s tisočerimi krili,
 za mano poje trava alelujo,
 za mano oblaki in veter, ljubkujoč se,
 za mano zemlja in morja, ljubkujoč se,
 za mano, večno za mano, zgubljenim . . .

Ah, talent zgubljen in zapravljen,
 in teče potok v ozračje,
 slišim korake za sabo, korake furij:
 krhke so in mlade in ko ptice
 jim švigajo misli iz silne svetlobe —
 da, talent moj zgubljen, in jaz poslednji,
 poslednji sin izgubljen sem! A mati
 zdaj morda moli za mojo vrnitev . . .

BODITE MIRNE O moje sence, ne bojte se,
 bodite mirne tam, prestreljene,
 odpočijte si razlito kri. Veliko je stoletje,
 ki se ruši, dvigajoč se.
 Prišel je pričakovani veter smrti.

Bodite mirne v naročju boga Zamolksa,
 moje sence! Zdaj je vsepovsod
 luč, ki ustvarja, bolečina,
 zarezana globoko v dušo.

Moje sence, stojim na straži na obzorju.

Glej, nebo se spušča, ne bojte se, sence,
 ljubite se tam spodaj, v podzemski vasi,
 spočenjajte se in množite: majhne sence,
 velike in orjaške sence!

Ni ga, ki bi se pomeril z vami.

Vaša, moja kri povsod, trdnjave . . .

ZELENA TRAVA Zelena trava doma, komaj vzknila
 — ah, kako ti rada vztrepetava pod koraki! —
 Čutim, kako mi boža gležnje in prste,
 vzdihuje in bedi ob zori, sama
 krhka
 trava v maju.

Opoldne je kakor ljubka vaščanka,
 poskočna in vsa dehteča,
 vabi me in kliče,
 prikrade se mi v kri, o ženska
 ognjevitava,
 trava v juniju.

Na večer začenja peti o poroki —
 ponoči bi rada malo ljubezni
 in prosi, naj ji okušam telo in sežem
 v kri ob svistu kose,
 zrela trava v juliju.

Zvečer mi dolgo vzdihuje na prsih:
 nemirna in vroča od želje,
 telo ji postaja prosojno in peče
 in žge in jaz se ji dajem, o bog,
 zblaznela je
 ženska-trava.

Ponoči se trava spreminja v skrivnost,
 črna in drzna me jemlje za roko
 in greva navzdol h koreninam
 in tam si spojiva telesi
 in sva mehka prst . . .

NA MEJI SPANJA Vzletele so velike ptice, orjaška krila tišine,
 a jaz sem bil v cvetju na brezkončnem polju
 in rahli obrisi gora so bili skriti
 nekje v megleni daljavi.

Bili so gozdovi in dež. In sonce kot blage oči
 in ženske iz sanj so se vračale. V moji krvi
 je klical sejalec s semenimi zanje,
 a njihov pozdrav je bil mrzel ko kamen.

Od daleč je prihajalo zvonjenje
s cerkvami žalosti. V oči so mi silile
ptice zelene kot voda tišine, in trave
so šle skozi mene z vonjavami. Zlati tih.

Vzletele so velike ptice, orjaška krila tišine,
bil je brezčasni čas, megla me je zdramila.
Premagal sem bolečino stoletja, darujoč se
z odhodom brez vrnitve. Glejte . . .

Prevedla Katja Špur